

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

XV. Iac. Sadoletvs Episc. Carpent. Aonio Paleario S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

vidit. Siue enim quoddam iure fieri à me debere intelligit, sine quod animus meus erga te habet exploratum, sentit id quod verissimum est, nullam esse tantam virtutis commendationem apud me, quæ non tuo testimonio multò fiat vberior. Itaque illum, quem spontè & per se iure quidem optimo antea dilexilem, tua nunc commendatione habeo chariorem. Quid autem de eo, deque eius scriptis sentiam, seribo ad ipsum quidem copiosius sunt enim illa à me diligentissimè perlecta. Sed tibi quoque breuiter dico, probari mihi mirificè cum ingenium hominis, & in scribendo elegantiam: tum illud imprimis religionis studium, quod præ se fert: quod quidem vbiunque adest, illa mihi & plena & graui & pererudita videntur esse. Phædrum meum, quod sis ad calculos iudicij & prouidentie tue denudò reuocaturus, valde lætor: magnamque in tua consideratione & diligentia eius expoliendi spem habeo. Tantum à te peto pro iure amicitie nostræ, vt ne ambitiosè, nèe erga me nimium indulgeret cum corrigas. Marcum Fortiacum gaudeo tibi esse cordi: certè mihi magna voluptati est tuum de illo adolescente iudicium cum ea opinione quam semper de eo habui, conuenire. Eum tibi commendando quidem, video enim esse satis commendatum, vel ex eo quod contubernio tibi committendus est. Paulus & te amat, & memoriam eius seruat quam debet, tuque crebrò in sermonibus nostris versaris, queis & consuetudo tua, & suauitas à nobis requiritur. Qua posteaquam carendum nobis necessariò est, tuas saltem optamus crebriores, nisi Lazare, literas: quod illis desiderium tuum nostrum aliqua ex parte leniri sentimus. In quo nobis vt morem gerere ne graueris, equidem te vehementer etiam atque etiam rogo. Vale, & amicis nostris communibus plurimam meis verbis salutem dic. VI. Calendas Junij, M.D. XXXVI.

XV.

IAC. SADOLETVS EPISC. CARPENT.

Aonio Paleario S. P. D.

SERIVS accepi literas tuas. Datæ enim illæ III. Idus Februarias, mihi medio fermè Maio sunt redditæ. Quibus perlectis equidem valde lætatus sum, cum tali ingenio, quale tuum mihi iam perspectum est, talem etiam animum erga me plenum amoris & desiderij, coniunctum esse. Quid enim est rerum omnino omnium, quod mihi bonorum & doctorum beneuolentia videatur optabilis? Itaque cum epistolam tuam primò legissem, eaque mihi vehementer placuisset, (est enim & suauiter, & ornate, & peramanter scripta) ab illius statim lectione ad poema tuum me cõtulit, torumque perlegi triduo: singulis videlicet libris in singulos dies

des collatis De quo, vt tibi verè exponam quod sentio, hoc iudicij fecerorum, qui in eo genere voluerunt esse, sanè quam patros, & nostra, & superiore memoria, æquè eleganter scripsisse atque eruditius certè neminem. In quo mihi illud mirificè probatum est, quòd hæc tua scripta non accersitis, fucosisque argumentis, neque quò magis poetica videantur, à fabulosa illiusmodi Deorum vetulitate repetitis: sed sancta, & vera religione condita sunt. Vt quemadmodum vultus pacatus, & constans in homine, bene affecte mentis, & probi animi est iudicium: sic tua ista carmina erga Deum pietas, quæ sese in tuis scriptis primam offerre nos cogit de te, de què omni sensu animi tui, excellentè què doctrina præclarè existimare. Ac cætera quidem tuum carmen mihi satis fecit: video enim quos imiteris, quid referre in tuis scriptis & exprimere conere: tibi què neque in eligendo iudicium, neque in conando fructum laboris tui abesse intelligo. Peripico etiam verborum elegantiam, sententiarum acumen, summeque apta & varia compositione delector. Sunt enim ista omnia in teita studio & cura elaborata, vt sint vbique nihilominus ingenij luminibus lita. Illud vnum interdum (quamquam admodum rarò) desidero: quòd cupissem nonnulla à te diserti explanatus, quibus nunc percipiendis mens nostra aliquantulum laborat. Atque illa (ne forte mihi Lucretianum modum dicendi opponas) non sunt ex eo genere, quod difficultate rerum quæ tractantur, suapte sponte obscurum propè necessariò sit, in quo solent ista esse scribentibus excusatio: sed è medio quædam sumpta, compressius abs te dicta sunt, quæ dilatari, & patere melius voluissent. Neque ea tamen tam multa, vt pertimescas. Sed fortasse vt nodus robur, & vt æuus decus aliquando, atque ornatum pulchro corpori afferre solet: sic plerisque illa potuerunt videri curio esse quaesita: quòd cursus nostræ cogitationis, fluenti in facilitate orationis, aptè illis interdum, tanquam salebris, recusetur. Quod quidem ad veras laudes egregiè compositi carminis pertinet, totum tibi ita tribuo, vt hoc planè confirmem, mihi me his aliquot iam annis in eo genere editum legisse libentius. Itaque te iam ne hortor quidem, vt quo itinere instituisi, eodem porò pergas. Satis enim tibi incitamenti, cum iudicium de te, expectatioque hominum, tum fructus ille ingenij suauissimus, qui in pangendo maximè & in commentando percipitur, debet afferre. Qui etsi omnibus eruditis datus est, cum hi aliquid ex sese procreant atque gignunt: vberior tamen adest poetis. Quamquam ego te non poetam magis, quam oratorem esse statuas: cuius rei facio ex epistola tua coniecturam. Ea enim ita commode, & concinnè scripta est: vt facile intelligam, te vtrumqueque velis, & suscipere & posse præstare. De me verò, quem tu

H tanto

tantopere in tuis scriptis ornas, eo que honore afficis, quo maiore nemo afficere quenquam potest, quid dicā, vix reperire mihi posse videor. Nam si eas in me laudes agnoscam, quas tu mihi tribuis, timeo, ne arrogans: sin repudiem plandē atque rejiciam, ve reor, ne ingratus aduersus te sim, eum de tuo iudicio ipse detrahā, eo ipso vnde sim ornat. Quam obrem vt in difficili eius modi causa, ad id me vertam, quod meo pudori maximē est consentaneum: vt tibi agam pro tua ista humanitate & erga me beneuolentia gratias, me que tibi hoc nomine obstrictum esse confitear. Quod facio equidem, & libens facio: tibi que persuasissimum esse cupio, te a me singulariter amari, vel ingenij, & virtutis, & probitatis tuæ causa: vel eius officij atque amoris, quo me ipse prosequeris: vel quod eorum & temporum, & hominum, in tuis literis mentio facta est, quorum meam & memoriam, & te gaillos beneuolentiam, dies nunquam delere obliuione vlla potest. Vt præter id, quod tuo nomine tibi debeo, quantum etiam illos dilexi, totum in te persequar, Quo me in te animo esse, si eius venerit, te ipsa, experiendoque cognosces. Vale. Carpentoradi VI. Cal. Iunij, M.D. XXXVI.

XVI.

IACOBI SADOLET. EPISCOPI CARPENTORADI
Sebastiano Gryphio S. P. D.

SUPERIORIBUS proximis diebus, cum esset allatus ad me liber Aeonij Palearij, de immortalitate animorum, præclarā inscriptionem præ se ferens, eamque rem totam heroico carmine complexus, legere eum statim perquam avidè cœpi: quasi tentaturus, an promisso satisfaceret, qui tam sublimem titulum operi suo præposuisset. Atque ibi video, id quod mihi primum summæ voluptati, deinde penè incredibili admirationi fuit, rem tantam quanta altera nulla est, quæ quidem scriptorum ingenij proposita sit, tam grauer tam eruditè, tam etiam & verbis & numeris aptè atque eleganter tractatam esse, nihil vt ferè nostrorum temporum legerim, quod me in eo genere delectarit magis. Nam nec sententiarum orationisque, vbertas, in tam difficili ac penè spinosa materie, vlla desideratur, nec in exponendis rebus reconditis lux atque facilitas. Numerus porò carminis is est, vt videtur Lucretium velle imitari, redolet enim antiquum illud: sed in sapore humanitatis conditus est, vt asperitate dimissa, vetustatis tamen auctoritas salua remaneat. Atque hæc in vniuersum ista iam partium singularum propria, nihil non Latine dictum, nihil non accuratè, quòue iudicium & diligentiam adhibita esse non pateat: multa que præterea vbique inuentia ingenij & re-